

L

1902 dec. 3

Török Zoltán Nógrád megye főispánjának jelentése Széll Kálmán miniszterelnöknek a megyei kivándorlás és a nemzetiségi mozgalmak tárgyában

ME 1902 – XXIII – 4446 (4509)

Nógrád vármegye főispánjától

624 szám
1902

Kegyelmes Uram!

Folyó évi 4446/I. szám alatt kelt nagybecsű rendeletére van szerencsém jelenteni Excellenciádnak, hogy a kormányzatomra bízott vármegyének bgyarmati, losonci, és gácsi járásából történnek *kisebb mértékben*¹ kivándorlások, s a felvetett kérdőpontokra a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni:

1. A kivándorlott tótok *pénzszerzés céljából vándorolnak ki s állandóan úgyszólván senki sem marad közülük Amerikában;*² némi vagyont gyűjtven, visszatérnek, s vagy *adósságaikat fizetik ki, vagy házaikat építik fel.*³

2. A visszavándorolt tótok politikai érzelmeiben *elváltozások eddigelé nem*⁴ tapasztaltattak s nagytót, cseh-tót együvé tartozósági vagy pánszláv és russzofil eszmékkel *telítve nincsenek.*⁵ Tény ugyan, hogy a kivándorolt tótok közül sokan amint Amerikába megérkeznek egy protestáns tót egyesület tagjai közé belépnek, ezen egyesületnek ide ./. alatt mellékelt alapszabályai szerint a célja nem annyira nemzetiségi államellenes, mint vallásos és humanitárius, de féltő, hogy az egyesület vezetői — kik rendszerint Magyarországból kivándorolt tót papok — a pánszláv eszméket is megkísérlik hirdetni.

3. A fentebbi pontban felsorolt eszméket terjesztők vagy agitátorok eddigelé nem észleltek.

4. Hogy a tót nemzetiségi akció Amerikából jött pénzen szíttatnék; eddigelé tapasztalható nem volt.

5. E vármegye területéről, mint azt az 1. pontban előadni szerencsém volt, a kivándorlott tótok némi pénzt gyűjtven végleg visszatérnek, de eddigelé politikai érzelmeikben változások nem tapasztaltattak.

Fogadja Nagyméltóságod mély tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Bgyarmat, 1902. évi december 3-án

Török Zoltán s. k.
főispán

¹ Kék ceruzával aláhúzva.

² Ua.

³ Ua.

⁴ Piros ceruzával aláhúzva.

⁵ Kék ceruzával aláhúzva.